

متن پرسش

یا سلام شما استاد محترم در جلسه ۲ کتاب آشتی با خدا دلیل فلسفی چرا خدا ما را خلق کرد را چنین آورده اید که چون خدا دائم الفیض و جامع کمالات است اقتضا این کمال خلق دائم و ربوبیت دائم و هدایت و . . . است و بر همان اساس هم همه چیز حکیمانه و عادلانه خلق شده است. اما هم بحثی من در این قسمت اشکال می‌کرد و می‌گفت ((قبول ولی چرا خداوند انسان را به عنوان برترین مخلوق آفرید. سوال این است که هدف خداوند از برتری دادن انسان به سایر مخلوقات چه بوده و از طرف دیگر این همه تنوع در خلقت به چه دلیل است. چرا اول ملائکه را خلق می‌کند. بعد می‌گوید بروید از زمین خاک بیاورید تا من انسان را خلق کنم. سپس ملائکه به خداوند می‌گویند آیا میخواهی موجودی را خلق کنی که در زمین فساد به پا کند. و خداوند پاسخ می‌دهد من چیزی میدانم که شما نمیدانید. خداوند چه چیز را در مورد انسان میدانست که ملائکه نمیدانستند؟ و در نهایت اینکه چرا خداوند نخواست موجود دیگری را بجای انسان برتری دهد؟)) در همین جا اشکال دوست دیگری را هم مطرح کنم که می‌گفت: ((اگر ملائکه مجرد از ماده و مسلط به زمان هستند و می‌دانستند که انسان در زمین خون ریزی و فساد می‌کند چرا خداوند فرمود من چیزی میدانم که شما نمیدانید؟))

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: ۱- جنبه‌ی ممکن‌الوجودبودن هر مخلوقی مربوط به خودش است خداوند به ممکن‌الوجودها وجود می‌دهد و لذا انسان در ذات خود امکان انسان‌بودن دارد، همان‌طور که گوسفند در ذات خود به عنوان ممکن‌الوجود امکان گوسفندبودن را دارد و خداوند بر اساس امکان موجودات به آنها وجود می‌دهد ۲- ملائکه در آن حدّی که ابعاد انسان را می‌شناسند نظر می‌دهند در حالی‌که در ذات انسان ابعادی هست که از منظر ملائکه بالاتر است و در همین رابطه شما در دعای کمیل به خداوند عرضه می‌دارید: تو بالاتر از ملائکه به آنچه آنها از اعمال من ثبت می‌کنند شاهد و ناظر هستی «و کُنْتَ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيَّ مِنْ وَرَائِهِمْ وَ الشَّاهِدَ لِمَا خَفِيَ عَنْهُمْ». در آخر این فراز می‌گویید تو بر آنچه ملائکه مخفی است شاهده‌ی. موفق باشید